[2024] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 530 : 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 853

ਗੋਕੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਸੋਕਰਾਤੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

(2024 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12234)

07 ਨਵੰਬਰ 2024

**[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ, ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ*

ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਬਾਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਮਾਸਟਰ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 18.12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਧਾਰਾ 11 - ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਮਿਆਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਸਟਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਝੌਤਾ - ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ, ਮਾਸਟਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 18.12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਰਿਟਰਨ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੈ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

<u>ਆਯੋਜਿਤ:</u> ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ 1996 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 2015 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

---

* ਲੇਖਕ

ਗੋਕੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਸੋਕਰਾਤੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬਰਾਬਰ, ਜੇ ਵਧੇਰੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ - ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਐਮਐਸਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 18.12 ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 18-21]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ [2022] 13 ਐਸਸੀਆਰ 660: **(2023) 2 ਐਸਸੀਸੀ 539**; *ਬੀ ਐਂਡ ਟੀ ਏਜੀ ਬਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ* [2023] 7 ਐਸਸੀਆਰ 599 : **2023 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 657;** *ਸੁਸ਼ਮਾ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਡਾਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ ਬਨਾਮ ਮਧੁਰ ਕੁਮਾਰ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀ ਬਜਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* [2023] 15 ਐਸਸੀਆਰ 909 : **2023 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1683**; *ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899 [2023] ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ* 15 ਐਸਸੀਆਰ 1081 : 2023 **ਆਈਐਨਐਸਸੀ 1066;** *ਐਸਬੀਆਈ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ* [2024] 7 ਐਸਸੀਆਰ 840: **2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 532 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.**

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ; ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਿਆਰ; ਮਾਸਟਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ; ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ; ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ; ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ; ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ; ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤਾ; ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ; ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ; ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੇ ਸੀਏਏ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 30.04.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 12234

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਥਾਨਵੀ, ਨਿਖਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਅਚਲ ਸਿੰਘ ਬੁਲੇ, ਰਿਸ਼ੀ ਮਟੋਲੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਸ਼ਵੇਤਾ ਭਾਰਤੀ, ਜੋਤੀ ਕੁਮਾਰ ਚੌਧਰੀ, ਨਿਕੋਲਸ ਚੌਧਰੀ, ਜਤਿਨ ਚੱਢਾ, ਵਿਨੀਤ ਦਿਵੇਦੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ 2024 ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 6 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 30.04.2024 ਦੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ **("ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ")** ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ("**ਐਕਟ, 1996**") ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੋਕੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **("ਅਪੀਲਕਰਤਾ")** ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੋਕਰਾਤੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ **("ਉੱਤਰਦਾਤਾ")** ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਸਟਰ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਸਮਝੌਤੇ **("ਐਮਐਸਏ**") ਦੀ ਧਾਰਾ 18.12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

A. ਤੱਥਾਂ ਵਾਲਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ-ਅਧਾਰਤ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਉੱਦਮ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਡਿਜੀਟਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਡੈਂਟਸੂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਟਿਡ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਐਮਐਸਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਮਐਸਏ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 29.04.2022 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਅਗਸਤ 2021 ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ 5,53,26,690/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ 12.05.2022 ਅਤੇ 07.10.2022 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਗਲੇ 10 ਚਲਾਨਾਂ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਤੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਮੁੰਬਈ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ

ਗੋਕੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ

ਸੋਕਰਾਤੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

(2022 ਦਾ ਈਓਡਬਲਯੂ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 08) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੂਲ ਕੰਪਨੀ ਡੈਂਟਸੂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2021 ਤੋਂ 31.12.2022 ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2023 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਸੀ। ਆਡੀਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

> ***"ਸਿੱਟਾ***
>
> *ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਲਈ ਐਸਤ ਆਰ.ਓ.ਆਈ. 3 ਗੁਣਾ ਤੋਂ 4 ਗੁਣਾ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 0.35 ਗੁਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ 4,48,53,580 ਰੁਪਏ ਦੇ ਓਵਰਚਾਰਜ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।*
>
> *ਆਡਿਟ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ:*
>
> - *ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਖਰੀਦ ਲਾਗਤ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।*
> - *ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ।*
> - *ਵਿਗਿਆਪਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (ਫ੍ਰੀਕੁਐਂਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਹੁੰਚ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ / ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਮਾੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।*
> - *ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਕਲਿੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਸਨ।*
> - *ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਲੀਡਾਂ ਕਬਾੜ ਸਨ।*
> - *ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੀ।*
>
> *ਅਸੀਂ ਸੋਕਰਾਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਡੀਆ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।*

6. 22.02.2023 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਂਡ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਕੋਡ, 2016 ("**ਆਈਬੀਸੀ**") ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਚਲਾਨਾਂ ਲਈ 6,25,67,060/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, 04.03.2023 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਐਮਐਸਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 18.12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 18% ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 5,53,26,690/- ਰੁਪਏ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਾਧੂ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2024 ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 06 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੋ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 05.10.2023 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮੁੰਬਈ (ਐਨਸੀਐਲਟੀ, ਮੁੰਬਈ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਬੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ 2024 ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਆਈਬੀ) ਨੰਬਰ 27 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਡਿਜੀਟਲ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜੋ ਉਠਾਏ ਗਏ ਚਲਾਨਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

> *"19. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ, ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਢਾਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 'ਬੇਈਮਾਨ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.*

ਗੋਕੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਸੋਕਰਾਤੀ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਮਐਸਏ ਅਧੀਨ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਧਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਲਈ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਮੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਠਾਏ ਗਏ ਚਲਾਨਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕੇ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਹੈ.

ਫਿਰ ਵੀ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੋਕਰਾਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਡੀਆ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਚਲਾਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਬਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਆਈਬੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਕਰਾਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ.

ਐਨ.ਟੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੂਈ ਦੀ ਅੱਖ ਰਾਹੀਂ ਸੀਮਤ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੈਫਰਲ ਕੋਡ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ.

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚੋਲਗੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਵਿਵਾਦ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕਨਾਡੇ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

9. ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਬੀ. <u>ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ</u>

10. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐਚਡੀ ਥਾਨਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕੀਰਣ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ।

11. ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਲਈ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

12. ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.02.2023 ਨੂੰ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਖੋਜ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2023 ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਉਸੇ ਮਹੀਨੇ ਜਿਸ ਮਹੀਨੇ ਮੰਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਗਾਊਂ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਰਵਰੀ 2023 ਵਿੱਚ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਚਲਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਈਮੇਲ ਭੇਜੇ ਸਨ।

ਸੀ. <u>ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ</u>

13. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼ਵੇਤਾ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਤੈਅ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਲਈ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਚ ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਸੁਲਝਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਰਹਿਤ, ਬੇਤੁਕੇ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਐਨਸੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ, [1] ਬੀਟੀ ਏਜੀ ਬਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ, [2] **ਅਤੇ** ਸੁਸ਼ਮਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਡਾਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਬਨਾਮ ਮਧੁਰ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨਜੀ, ਬਜਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [3] ਆਪਣੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ।

14. ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਰਿਫੰਡ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

15. ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਨਸੀਐਲਟੀ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਆਰ.ਪੀ. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਕਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ।

ਡੀ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

16. ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਖੇਪ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

17. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ।

---

1. [2022] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 660: (2023) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 539
2. [2023] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 599 : 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 657
3. [2023] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 909: 2023 SCC ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ.1683

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899,[4] ਐਸਬੀਆਈ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 532** ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸੰਖੇਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (6) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

> *"114. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਨ ਰੀ: ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਐਨਟੀਪੀਸੀ ਬਨਾਮ ਐਸਪੀਐਮਐਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੰਟਰਪਲੇ (ਸੁਪਰਾ)।*
>
> ***Xxx xxx xxx***
>
> *125. ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲੋਂ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਆਪਕ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਲਾਭ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀਆਂ ਕੁਝ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇਗਾ।*

18. ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

---

4. [2023] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1081: 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ 2015 ਦੀ ਸੋਧ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

19. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ ਸਪਿਨਿੰਗ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

20. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢੀਏ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਰਾਹੀਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੋ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉਸ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਖਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਵੇਗਾ.

ਈ. **ਸਿੱਟਾ**

21. ਐਮ.ਐਸ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18.12 ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਵਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਵਜੋਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

22. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

23. ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਜੇ.ਵਜ਼ੀਫਦਾਰ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਲੈਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

24. ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਲੀਲਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

25. ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨਃ ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016